

Codonyer

Flors

Il·lustració

El **codonyer** (*Cydonia oblonga*) és un arbre frutífer de la família **Rosaceae** i únic membre del gènere *Cydonia*, conreat principalment pel seu fruit, el **codony**.

És un arbre o arbust caducifoli originari del **Caucas**. Tot i ser originàriament arbustiu, s'ha conreat per formar arbres d'1,5 a 6 m d'alçària. Les branques són tortuoses; però, mentre són tendres, posseeixen tal flexibilitat i tenacitat que temps enrere eren preferides al **vímet** (de la vimetera *Salix fragilis*); de fet, eixa característics és l'origen del nom castellà de l'arbre, “membrillo”, derivat de “mimbrillo” (diminutiu de “mimbre”, vímet).

És més rústec que les **pereres** i **pomeres**, la seva fusta resisteix molt bé el fred intens de l'hivern i com que floreix a finals d'abril, sol escapar de les glaçades tardanes.

El codonyer té les fulles ovades, enteres, tomentoses al revers. La frondositat que assoleix en cobrir-se de fulles, i de fruits, produeix tal sensació de plenitud que s'hi inspiraren el director **Víctor Erice** i l'operador **Javier Agirresarobe** per a filmar *El sol del membrillo* (1992), una al·legoria on relacionen l'exuberància vegetal de l'arbre amb la creació artística del pintor de Tomelloso **Antonio López**.

Quan la primavera anuncia l'hora de la floració, de les branques brollen, individuals, belles, quasi sense **peduncle** i relativament grans (fins a cinc centímetres), nombroses **flors** de **pètals** blancs o de color rosa clar. Els cinc pètals, protegits per cinc sèpals dentats, formen el jaç nupcial d'un harem on cinc pistils femenins (que formaran les cinc cavitats del cor fruital) esperen l'arribada del pol·len fecundador mentre els seus companys masculins (entre quinze i vint-i-cinc estams) romanen a l'espera de l'insecte que s'encarregue de dur el pol·len a uns altres harems de la mateixa espècie.

El fruit és un pom globós o piriforme, és a dir, format per pell, carn i cor, una estructura similar a la de les peres i les pomes, anomenat **pom**.

A diferència de les peres i les pomes, la pell del codony es troba coberta d'un toment, o pelusa cotonosa, que es desprèn en flocs en fregar-la. També se'n desprèn quan madura, a la **tardor**; i, en fer-ho, deixa al descobert una pell fragant i d'un bell color groc daurat, mostrant-se entre les fulles com un rutilant i perfumat sol tardorenc.

Hi ha algunes varietats que permeten menjar el fruit cru però la majoria se sol preparar ensucrat com a **codonyat**.

També és força utilitzat com a base per **empeltar** les pereres i així s'aconsegueix més precocitat i major calibre en aquestes. És un conreu més antic que el de peres i pomes i al fruit del codony és al que es refereix la llegenda grega de “Paris i la poma d'or”.

Natura morta amb plat de codonys, *de Zurbarán, al MNAC.*

1 Enllaços externs

2 Text and image sources, contributors, and licenses

2.1 Text

- **Codonyer** *Source:* <http://ca.wikipedia.org/wiki/Codonyer?oldid=14171710> *Contributors:* Llull, Plàcid Pérez Bru, Xevi, Joanjoc, Jordi TB, Vilallonga, Jordicollcosta, YurikBot, Coet, RobotQuistnix, Paucabot, TXiKiBoT, Escarbot, Loupeter, Evolució, JAnDbot, VolkovBot, MarisaLR, Kippelboy, TronaBot, SieBot, Flamenc, Pallares, CarsracBot, Luckas-bot, Pibotgourou, EVA (bot), Skribunto, Daniel Climent, Xqbot, KRLS Bot, TobeBot, KamikazeBot, CarlesMartin, GrouchoBot, EmausBot, Kmoksy, Catalaalatac, Mjbmrbot, OrtoBot, MerllwBot, AvicBot, PereBot, Laia lion, Legobot, Langtoolbot, Addbot, EVA2.0 (bot) i Anonymous: 4

2.2 Images

- **Fixter:Commons-logo.svg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> *License:* Public domain *Contributors:* This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) *Original artist:* SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab.
- **Fixter:Cydonia.jpg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/Cydonia.jpg> *License:* CC-BY-SA-3.0 *Contributors:* ? *Original artist:* ?
- **Fixter:Cydonia_oblonga_-_Köhler-s_Medizinal-Pflanzen-049.jpg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Cydonia_oblonga_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-049.jpg *License:* Public domain *Contributors:* List of Koehler Images (original upload), http://caliban.mpiz-koeln.mpg.de/koehler1/high/DSC_2642.html (first resolution increase) *Original artist:* Franz Eugen Köhler, *Köhler's Medizinal-Pflanzen*
- **Fixter:Francisco_de_Zurbarán_-_Still_Life_with_Dish_of_Quince_-_Google_Art_Project.jpg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ce/Francisco_de_Zurbar%C3%A1n_-_Still_Life_with_Dish_of_Quince_-_Google_Art_Project.jpg *License:* Public domain *Contributors:* 0AEi5dLpAEgyA at Google Cultural Institute, zoom level maximum *Original artist:* Francisco de Zurbarán
- **Fixter:Nuvola_apps_kuickshow.svg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1b/Nuvola_apps_kuickshow.svg *License:* LGPL *Contributors:* Nuvola_apps_kuickshow.png *Original artist:* Nuvola_apps_kuickshow.png: David Vignoni / *this SVG derivative work: Urutseg
- **Fixter:Quince_flowers.jpg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2c/Quince_flowers.jpg *License:* CC-BY-SA-3.0 *Contributors:* Transferred from en.wikipedia; transferred to Commons by User:Syb using CommonsHelper. *Original artist:* Original uploader was Fir0002 at en.wikipedia
- **Fixter:Wikiquote-logo.svg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fa/Wikiquote-logo.svg> *License:* Public domain *Contributors:* ? *Original artist:* ?

2.3 Content license

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0